

Beslut

efter kvalitetsgranskning av grundskolors
arbete med jämställdhet vid Bäckahagens
skola i Stockholms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av grundskolors arbete med jämställdhet. Syftet är att granska om det bedrivs ett långsiktigt jämställdhetsarbete på grundskolor där det finns risker i detta arbete. Begreppet risker innebär att urvalet består av grundskolor som tidigare haft brister i tillsynen inom områdena trygghet och studiero, åtgärder mot kränkande behandling och/eller värdegrundarbete. Ett särskilt fokus finns på kopplingen mellan jämställdhetsarbetet och trygghet för alla elever.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning leder rektor ett aktivt och långsiktigt jämställdhetsarbete?
 - a. I vilken utsträckning arbetar rektor för att utveckla och integrera jämställdhetsarbetet i hela skolans organisation samt kopplar detta arbete till en trygg skolmiljö?
 - b. I vilken utsträckning har rektor skapat kontinuitet i jämställdhetsarbetet, genom bestående strukturer, ett kontinuerligt uppföljningsarbete och även kopplat detta arbete till en trygg skolmiljö?
2. I vilken utsträckning arbetar lärare och skolans personal i övrigt medvetet för att alla elever, oberoende av könstillhörighet, ska mötas samt ges en jämställd och trygg skolmiljö?

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen.

Kvalitetskriterierna är Skolinspektionens uttolkning av *författningar inom skolområdet, Skolverkets allmänna råd, forskningsöversikter* samt den erfarenhet som Skolinspektionen har fått genom sin samlade *tillsyns- och granskningsverksamhet*. Avgränsningar har gjorts inom respektive bedömningsområde. Skolinspektionen gör i sin granskning därför inte anspråk på att vara allomfattande. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 2.

Granskningen genomförs i 30 utvalda verksamheter, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Bäckahagens skola, i Stockholms kommun ingår i denna granskning. Granskningen av Bäckahagens skola omfattar årskurserna 4 till 6.

Skolinspektionen besökte Bäckahagens skola den 8 och 9 oktober 2019. Besöket genomfördes av Iréne Arvidsson och Fredrik Holmqvist. Intervjuer har genomförts med elever, lärare, elevhälsa, övrig skolpersonal och biträdande rektor samt rektor. Observationer har genomförts på lektioner och i övrig skolmiljö.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området.

Beslut

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektor ett aktivt och långsiktigt jämställdhetsarbete?

Skolinspektionen bedömer att rektor inte leder ett aktivt och långsiktigt jämställdhetsarbete och att rektor därmed inte har skapat kontinuitet i ett sådant arbete.

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område.

- Rektor behöver utveckla ett långsiktigt jämställdhetsarbete som utgår från identifierade behov. Det kan exempelvis utgå från de identifierade utvecklingsområden som skrivs fram i skolans plan mot kränkande behandling och diskriminering. Arbetet behöver omfatta hela skolans organisation samt integreras och synliggöras i de ordinarie arbetsprocesserna kring trygghet och värdegrund. I detta ingår att fortlöpande kartlägga och följa upp jämställdhetsområden med koppling till en trygg skolmiljö och utifrån jämställdhetsaspekter kopplade till värdegrundsfrågor och trygghet i bred bemärkelse. Det kan exempelvis vara personalens bemötande, hur jämställdhet förmedlas och gestaltas i undervisningen och elevers upplevelse av utsatthet vad gäller könsrelaterade kränkningar. Därefter behöver rektorn göra en analys av det som framkommer i kartläggningen och uppföljningen besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning arbetar lärare och skolans personal i övrigt medvetet för att alla elever, oberoende av könstillhörighet, ska mötas samt ges en jämställd och trygg skolmiljö?

Skolinspektionen bedömer att skolpersonalen i huvudsak arbetar medvetet för att elever ska ges en jämställd och trygg skolmiljö i och utanför undervisningen. Vidare bedömer Skolinspektionen att lärare i huvudsak förmedlar jämställdhet som ett värde i sin undervisning. Däremot finns det få exempel på att personalen arbetar systematisk med att granska normer kring kön i verksamheten.

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område.

- Skolpersonalen behöver regelbundet synliggöra och kritiskt granska normer kring kön i den egna verksamheten, i syfte att skapa en jämställd och trygg skolmiljö. Detta kan till exempel innebära att personalen diskuterar och reflekterar över sina egna föreställningar om kön i relation till skolans värdegrund, att personalen diskuterar hur normer och förväntningar gällande kön kommer till uttryck i bemötande av elever och elevers bemötande av varandra, och att personalen diskuterar hur normer och förväntningar kring kön påverkar elevernas trygghet på skolan. I detta ingår också att rektor ger förutsättningar för sådana diskussioner

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 22 juni redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och effekterna av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2018:10842) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

1. I vilken utsträckning leder rektor ett aktivt och långsiktigt jämställdhetsarbete?

Inom detta område granskas i vilken utsträckning rektor arbetar för att utveckla och integrera jämställdhetsarbetet i hela skolans organisation samt kopplar detta arbete till en trygg skolmiljö. Vidare granskas i vilken utsträckning rektor har skapat kontinuitet i jämställdhetsarbetet genom bestående strukturer och ett kontinuerligt uppföljningsarbete.

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte leder ett aktivt och långsiktigt jämställdhetsarbete och att rektorn därmed inte har skapat kontinuitet i ett sådant arbete. Granskningen visar att rektorn regelbundet kartlägger elevers trygghet och trivsel på skolan, genom kommunens brukarundersökningar, trivselenkäter och genom statistik över anmälda kränkningar. Vidare framkommer att resultatet från rektorns kartläggning, kring trygghet och värdegrund redovisas könsuppdelat och att rektorns analys till viss del görs utifrån ett jämställdhetsperspektiv och att rektorn i viss utsträckning har identifierat och analyserat könsmonster i förhållande till trygghet. Granskningen visar att skolans personal är delaktig i att analysera resultaten från kartläggningarna. Dock görs analysen inte ur ett jämställdhetsperspektiv. Vidare visar granskningen att rektor arbetar för att personalens kunskap och kompetens kring jämställdhetsuppdraget ska svara mot skolans behov.

Rektors kartläggning och analys av jämställdhetsområden med koppling till en trygg skolmiljö

Granskningen visar att rektorn regelbundet kartlägger elevers trygghet och trivsel på skolan, genom kommunens brukarundersökningar, skolans trivselenkäter och genom statistik över anmälda kränkningar. Rektorn har i viss utsträckning identifierat och analyserat vissa könsmonster i förhållande till tryggheten. Granskningen visar dock att rektor inte följer upp några andra jämställdhetsaspekter, förutom bemötandet av elever, som kan ingå i den biträdande rektorn klassrumsobservationer. Elever, lärare, elevhälsans representanter, rektorn och övrig personal uppger att det regelbundet genomförs trivselenkäter på skolan. Det framkommer i elevintervjun att elever och lärare också har gått så kallade trygghetspromenader på skolgården och då pekat ut otrygga platser. I intervju med lärare framgår att de, förutom skolans trivselenkät, också kontinuerligt genomför fördjupade enkäter i sina klasser. Dessa enkäter konstrueras av centralt placerade analytiker. I skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling framgår att det anges, i de anmälda kränkningarna, om det är pojkar eller flickor som kränker eller blir kränkta.

Granskningen visar att rektorn analyserar resultaten från kartläggningarna utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Rektorn uppger i intervjun att det i den senaste kartläggningen framgick att både måluppfyllelsen gällande kunskaper och trivseln var högre hos pojkarna än hos flickorna. Lärarna säger att de i resultaten ser att det finns könsmonster men att de är i början av det arbetet. Rektorn uppger att när det gäller den senaste brukarundersökningens var resultat gällande tryggheten inte bra, trots att skolan hade

haft trygghetsarbetet i fokus sedan den föregående undersökningen. Rektorns tolkning är att elever blir mer kräsna med vad de accepterar. Rektorn säger vidare att kommunens brukarundersökning är svår att svara på för eleverna och att skolans förstelärare har föreslagit att de ska gå igenom frågorna ordentligt med eleverna, så att de vet vad som avses med frågorna. Samtidigt, uppger rektorn, har skolan aldrig haft så goda kunskapsresultat i stort som nu. Rektorn säger vidare att de på skolan har arbetat mycket med pojkarna och har börjat att ställa frågor om deras resultat och därför är numera både analysen av kunskapsresultat och trygghet kopplade till kön.

Rektor ser till att resultat från kartläggningarna sprids till och analyseras av skolans personal

Granskningen visar att resultatet från rektorns kartläggning, kring trygghet och värdegrund redovisas könsuppdelat för skolans personal. Det görs genom att de anmälda kränkningarna och trygghetsenkätens resultat kommuniceras till personalen. Det framgår av intervju med lärare och representanter från elevhälsan att kartläggningar sprids genom en resultatdialog då också trygghetsenkäten och kartläggningen av kränkingsanmälningarna tas upp. I intervju med övrig personal framkommer att de som deltar i skolans trygghetsteam har kännedom om enkätresultaten och kränkingsrapporteringen. Representanter från elevhälsan säger i intervjun att de får kännedom om kartläggningarna genom att de har representanter i skolans ledningsgrupp och också genom att delta i revideringen av verksamhetsplanen och planen mot diskriminering och kränkande behandling. I skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling finns 2018 års kartläggning av kränkningar presenterade i tabeller som exempelvis visar i vilken grad pojkar och flickor blivit utsatta.

Granskningen visar att skolans personal i är delaktig i att analysera resultaten från kartläggningarna. Dock görs analysen inte främst ur ett jämställdhetsperspektiv. Lärarna och rektorn säger att under vårens resultatdialog, analyseras både kunskapsresultat och trygghet i arbetslagen. Arbetslagens analys, inklusive förslag på åtgärder, lämnas till skolledningen som informerar förvaltningen. Slutligen återkopplar den biträdande rektorn förvaltningens synpunkter tillbaka till arbetslagen som då skriver en aktionsplan. Rektorn säger att hen, i sin tur, har resultatdialog med sin chef på förvaltningen. I senaste resultatdialogen framkom bland annat att de på skolan behöver diskutera hur de konkret kan arbeta för ökad jämställdhet, säger rektorn. Rektorn berättar vidare att de i trygghetsteamet analyserar kränkingsrapporterna två gånger per år och gör statistik på var kränkningar sker, vilka som utsätter och vilka som blir utsatta. Hen uppfattar att det sker kränkningar lika ofta mellan flickor som pojkar. I skolans senaste plan mot diskriminering och kränkande behandling framgår dock att det är flest kränkningar elever emellan, att det oftast sker på skolgården samt att pojkarna är de som är mest utsatta och utsätter oftare andra för kränkningar. Av intervju med representanter för övrig personal framgår att trygghetsteamet arbetar med att förebygga och främja kränkningar. Rektorn uppger i intervjun att de på skolan arbetar med likabehandlingsplanen i början av varje termin, då lärarna har i uppdrag att arbeta med planen. Hen säger att de har sett att de borde lägga ned mycket mer tid på att arbeta med planen. I planen framgår att skolan identifierat att arbetet med könsnormer och genusfrågor är ett utvecklingsområde.

Utifrån kartläggningarna arbetar rektor för att utveckla skolans jämställdhetsarbete och skapa en trygg skolmiljö

Granskningen visar att rektorn inte leder ett arbete med jämställdhet och att ett sådant arbete inte heller integreras och synliggörs i trygghets- och värdegrundsarbetet. Av intervjuer med lärare, elevhälsans representanter och övrig personal framgår att rektorn inte leder några insatser kring jämställdhet, och rektorn bekräftar att hen inte arbetar specifikt med jämställdhetsuppdraget.

Granskningen visar dock att rektorn initierat vissa insatser för att utveckla skolans jämställdhetsarbete men dessa är inte skolövergripande och följs inte upp. I skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling framkommer att skolan har identifierat arbetet med könsnormer och genusfrågor som ett utvecklingsområde. Rektor säger att de inte har satt mål för det arbetet ännu och att de har sett att de inte är bra på att utvärdera jämställdhet. Rektor bekräftar att skolan inte specifikt arbetar med jämställdhetsuppdraget.

Vidare visar granskningen att rektorn arbetar för att personalens kunskap och kompetens kring jämställdhetsuppdraget ska svara mot skolans behov. Det framgår av intervju med rektorn, lärare, elevhälsans representanter och övrig personal att några i personalen deltar i en högskolekurs om normkritik, men förutom det finns inga planerade insatser kring jämställdhet. Rektor uppger vidare i intervjun att genom att diskutera med personalen får hen reda på hur kompetensen ser ut. Det framgår av intervju med lärare att personalen själva noterar sin kompetens på en webbaserad plattform. Rektor uppger att hen har märkt att alla i personalen inte är så medvetna och därför går några nyckelpersoner en högskolekurs och sedan ska en policy skrivas. Rektor säger att hen tror på förändring genom att ha flera som driver ett uppdrag under en längre tid. Det framkommer vidare i intervjun att rektorn exempelvis anställer kvinnor med hög utbildning och hen uppger att det är viktigt att eleverna får se välutbildade kvinnor, gärna med annan etnisk bakgrund. På skolan är det en jämn könsfördelning och en blandning av etnicitet i lärarkåren, säger rektorn. Av intervju med representanter från elevhälsan, lärare och övrig personal framkommer att det finns några i personalen som är mycket engagerade och kunniga inom jämställdhetsområdet, men att de intervjuade upplever att det finns behov av att lära sig mer. Det finns någon lärare som gått en kurs i normkritiskt tänkande, i övrigt hänvisar lärare till att utbildning om jämställdhet kommer från lärarutbildningen.

Strukturer för arbetet med jämställdhet

Granskningen visar att rektorn inte leder ett arbete med jämställdhet utifrån identifierade behov, och därmed inte heller har skapat bestående strukturer för eller följer upp ett sådant arbete. I intervjuer med lärare, elevhälsans representanter och övrig skolpersonal framkommer att rektorn inte leder några insatser kring jämställdhet, och rektorn bekräftar att hen inte arbetar specifikt med jämställdhetsuppdraget.

Sammanfattningsvis rekommenderar Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

- Rektor behöver utveckla ett långsiktigt jämställdhetsarbete som utgår från identifierade behov. Det kan exempelvis utgå från de identifierade utvecklingsområden som skrivs fram i skolans plan mot kränkande behandling

och diskriminering. Arbetet behöver omfatta hela skolans organisation samt integreras och synliggöras i de ordinarie arbetsprocesserna kring trygghet och värdegrund. I detta ingår att fortlöpande kartlägga och följa upp jämställdhetsområden med koppling till en trygg skolmiljö och utifrån jämställdhetsaspekter kopplade till värdegrundsfrågor och trygghet i bred bemärkelse. Det kan exempelvis vara personalens bemötande, hur jämställdhet förmedlas och gestaltas i undervisningen och elevers upplevelse av utsatthet vad gäller könsrelaterade kränkningar. Därefter behöver rektorn göra en analys av det som framkommer i kartläggningen och uppföljningen besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

2. I vilken utsträckning arbetar lärare och skolans personal i övrigt medvetet för att alla elever, oberoende av könstillhörighet, ska mötas samt ges en jämställd och trygg skolmiljö?

Inom detta område granskas i vilken utsträckning skolpersonalen arbetar med att kritiskt granska normer kring kön i verksamheten, i vilken utsträckning skolpersonalen arbetar för att elever ska ges en jämställd och trygg skolmiljö utanför undervisningen samt i vilken utsträckning lärare förmedlar jämställdhet som värde genom sitt förhållningssätt i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att lärare och skolans personal huvudsakligen arbetar medvetet för att alla elever, oberoende av könstillhörighet ska mötas och ges en jämställd och trygg skolmiljö. Granskningen visar att skolans personal arbetar för att skolans miljöer ska vara tillgängliga för alla elever. Granskningen visar också att skolpersonal aktivt reagerar och ingriper när språkbruk och beteenden strider mot värdegrunden. Granskningen visar att lärare ger uttryck för lika höga förväntningar på alla elever och att de arbetar för att flickor och pojkar ska ges lika stort utrymme och inflytande i undervisningen och att lärare i huvudsak förmedlar jämställdhet som värde i undervisningen. Vidare visar granskningen att lärarna ser till att elever, oberoende av könstillhörighet, får arbeta med varandra och att lärare låter eleverna samtala och reflektera kring jämställdhet i undervisningen. Granskningen visar att det på förekommen anledning sker diskussioner om och kritisk granskning av könsnormer i relation till verksamheten, men att dessa inte är regelbundet förekommande eller systematiska.

Personalens arbete för en jämställd och trygg skolmiljö utanför undervisningen

Granskningen visar att skolans personal arbetar för att eleverna ska bemötas likvärdigt oberoende av könstillhörighet. I intervju säger eleverna att det oftast är många vuxna ute, men att det kan bero på vilken plats man är på. På en del av skolgården är det färre lärare än på andra ställen. Rektorn uppger att det kan bero på att eleverna är på platser de inte får vara och att det är svårt för personalen att få överblick över skolgården. Rektorn säger att alla vuxna har västar och namnbrickor på sig och att hen brukar uppmana elever och föräldrar att titta efter vuxna med väst. Dock säger rektorn att lärarna är ute på rasterna för lite och att hen vill att lärarna ska se eleverna och veta vad som händer, för att ha en helhetsbild. Skolinspektionens observation bekräftar att det finns många vuxna ute på rasterna. Av intervju med lärare framgår att de har, genom de enkäter de gör i sina

klasser, sett att eleverna ville ha fler rastvakter ute och då arrangerades det. De som rastvaktar har olika områden att röra sig på och lärarna säger vidare att de försöker gå ut och umgås med eleverna när de har möjlighet. Det framkommer vidare att några av den övriga personalen och några representanter från elevhälsan befinner sig mycket i korridorerna under rasterna.

Granskningen visar vidare att personalen arbetar för att skolmiljön ska motverka begränsande könsmonster och göras tillgänglig för alla elever oavsett kön. Eleverna berättar att de känner sig trygga på de flesta platserna utomhus och att alla elever får göra samma saker. Det kan dock vara obehagligt vid fotbollsplanen eftersom det brukar bli mycket bråk där. Eleverna säger vidare att det alltid är fler pojkar än flickor som spelar fotboll. Rektorn och lärarna uppger att de har gjort ett schema till fotbollsplanen för att även flickorna ska kunna spela. I intervju med eleverna framkommer att de upplever att det är tryggt i matsalen, då det är alltid en lärare med dem och äter. Lärarna säger att personalen har fasta platser för klasserna i matsalen. Vidare framgår att eleverna tycker att det är tryggt i kapprummet, trots att det kan bli bråk där. I idrottsomklädningsrummen brukar eleverna vara själva och skulle det hända någonting där får de säga till i efterhand, säger eleverna. Bibliotekarien uppger att hen alltid har genomgång med eleverna om vad som gäller i biblioteket. Hen säger att genom att ha låg ljudnivå skapas en viss trygghet där och att genom att hälsa på och tala med eleverna försöker hen ha en relation med eleverna. Av lärarintervjun framgår att de arbetar för att både flickor och pojkar ska vara trygga utanför lektionstid och genom att de valt att placera sina klassrum bredvid arbetsrummet har de nära till eleverna. Lärarna säger att de har många dialoger med eleverna i förbifarten. De berättar vidare att de tidigare har arbetat med en grupp pojkar som flickorna var rädda för och tyckte var jobbiga på rasten.

Granskningen visar också att personalen genomför insatser för att främja interaktion mellan elever oberoende av könstillhörighet. Eleverna berättar i intervju att lärarna ibland ordnar och deltar i aktiviteter på rasterna, men att det skedde oftare förut då det fanns särskild personal som ansvarade för det. Det framgår vidare av intervjun att eleverna har möjlighet att komma med förslag på rastaktiviteter genom elevrådet. Eleverna berättar att lärare ibland på rasterna delar in eleverna i lag, till exempel om det blir bråk, men oftast är det eleverna själva som gör det och de berättar att de har olika metoder för det. Representanter för elevhälsan uppger i intervjun att det finns en ambition att verksamheter på rasterna ska vara tilltalande för flickorna. Övrig personal säger att när de är ute på rast, försöker de engagera alla elever, så att det inte blir exempelvis fotbollsspel med enbart pojkar. Eleverna delar oftast upp lagen själva och det brukar bli könsblandade lag, enligt representant för övrig personal. Lärarna bekräftar i intervjun att eleverna umgås både pojkar och flickor, till exempel när de spelar basket. Vid Skolinspektionens observation aktiverade sig mestadels eleverna i grupper som består av enbart flickor eller pojkar. Lärarna uppger vidare i intervjun att det finns lådor i klassrummen där eleverna kan ta med sig saker, exempelvis bollar, till aktiviteter på raster. Dessutom, säger lärarna, försöker de hitta tvärgrupper mellan klasserna, exempelvis på skridskodagar, utflykter och trygghetsdagar för att se till att eleverna blandas. I intervju med rektorn framkommer att hen ser att flickor oftast väljer att leka med flickor och att pojkar oftast väljer pojkar och rektorn säger vidare att hen inte tror på fri lek. Hen ger exempel på att fotbollsplanen lätt blir pojkarnas mark och att de på skolan har pratat mycket om hur de ska få flickor att spela fotboll. Rektorn uppger vidare att det ofta räcker med att någon vuxen initierar något utomhus, så hänger eleverna på. Men det är för få vuxna ute och rektorn säger att det är ett utvecklingsområde.

Granskningen visar att personalen reagerar och ingriper när språkbruk och beteenden som strider mot värdegrunden sker utanför undervisningen. Några elever säger dock att lärarna ibland inte märker när något händer, då de mest brukar prata med varandra, och att det ibland kan vara svårt att hitta en vuxen. Det framgår vidare av elevintervjun att några uppfattar att elever ibland säger taskiga saker till varandra som har att göra med om man är pojke eller flicka. De ger som exempel att när en flicka ville vara pappa i en lek, tyckte pojkarna att det var konstigt och att flickor ibland kan skratta åt pojkarna när de tycker att de är larviga. Eleverna uppger att lärarna för det mesta säger till om det händer något, om någon säger taskiga saker eller om det blir konflikter. Lärarna kan då påminna om klassrums- eller korridorsregler, men sedan kan eleverna börja bråka igen. Det framkommer vidare i intervjun med eleverna att lärarna inte reagerar olika beroende på om det är en flicka eller pojke som bråkar, utan att det beror på hur bråket är och på vilken lärare som säger till. Samtliga personalgrupper säger i intervju att de ingriper vid bråk eller om elever säger taskiga saker till varandra. Representanter för övrig personal uppger att det är vid konflikter som kränkningarna sker, eleverna blir arga och kränker varandra verbalt. Lärarna uppger att det fortfarande finns mycket att jobba med gällande elevernas språkbruk, men att det ibland kan räcka med att eleverna ser att lärarna är nära och att deras dörrar står öppna. Representanter för övrig personal säger att flickor ständigt blir utsatta för kränkande ord och att de har varit i klasserna och pratat om det. Det har också förekommit att de haft tjejgrupper och stärkande samtal med dem. Vidare uppger representanter för övrig personal att de hela tiden tänker förebyggande, främjande och utifrån olika situationer. Det framgår av intervju med lärarna att de följer skolans konsekvenstrappa och att det finns en handlingsplan. Vidare framkommer att skolan tar tag i saker direkt när något händer och att det även gäller lärare från andra stadier. Skolan arbetar med en uttalad inställning att "alla elever är allas elever" och lärarna säger att ingen vuxen blundar för någonting utan alla säger till elever och ansvarig mentor. Rektorn uppger att alla vuxna ska agera direkt och bryta bråket och säger vidare att hen hoppas att det görs. Av intervju med rektorn framgår vidare att hen har uppmanat personalen i matsalen att inte ingripa utan att de ska hämta lärare istället, eftersom de känner eleverna och har lättare för att lösa konflikter. Ifall en vuxen ser någon som är ledsen eller utsatt finns, enligt rektorn, ett tydligt uppdrag att hjälpa till.

I skolans trivselregler, som finns uppsatta i klassrum och korridorer, framkommer att så kallat skojbråk inte är tillåtet. Eleverna, representanter för övrig personal och lärare säger att det kan uppstå skojbråk ibland på någon rast, men att lärarna säger till då. Eleverna säger att de kan få hjälp om det händer något, mentor stödjer alltid sina elever och det finns alltid en vuxen nära. Rektorn uppger att det nuförtiden nog är förhållandevis få vuxna som går förbi och inte reagerar, att det förut var fler som gjorde det. Representanter för övrig personal uppger att det främst är pojkar som brottas och att det kan gå över till allvar. De säger vidare att eftersom det främst är pojkarna som hamnar i slagsmål så agerar de nog snabbare med dem. I en kommentar till protokollet, framkommer att det kan se ut som personalen ingriper mer mot pojkar och att arbetet som läggs ner på flickor inte är lika synligt.

Vidare i elevintervjun framkommer att om något händer på nätet märker läraren oftast inte det. En elev berättade om att en elev hade blivit kränkt på nätet, men att läraren inte gjorde någonting, trots att hen kände till det. Rektorn säger i intervjun att det händer mycket på sociala medier och det som de känner till tar de tag i och det anmäls som kränkande behandling. Det framgår av intervju med övrig personal att de uppfattar att sociala medier påverkar eleverna mycket och att det märks i skolan. De berättar att det

kan handla om vem som skrivit vad till vem. De säger att de arbetar mycket med att reda i sådana konflikter och att de också försöker att förebygga. Rektorn berättar vidare att kuratorer har undervisning om *Vett och etikett på nätet* med alla elever under höstterminen. De har också föräldramöten som tar upp frågor om nätet och de uppmanar vårdnadshavarna att uppmärksamma vad barnen gör på nätet.

Lärares arbete med att förmedla jämställdhet genom sitt förhållningssätt i undervisningen

Granskningen visar att lärare ger uttryck för lika höga förväntningar på alla elever, oberoende av könstillhörighet. I elevintervjun framkommer att lärarna uppmuntrar och berömmar genom att exempelvis ta upp bra saker som eleverna har gjort. Alla flickor och en del av pojkarna säger att det inte spelar någon roll om man är flicka eller pojke, utan att det handlar om vad man gör. Det framgår dock av intervjun med pojkarna att de upplever att flickor nog får mer beröm eftersom pojkar tramsar mer. När det gäller att få hjälp av läraren, uppger alla eleverna att alla får lika mycket hjälp. Vidare i elevintervjun framgår att lärarna säger till elever som har gjort något dumt eller stört undervisningen. De berättar att man har tre chanser, första gången säger läraren till på ett vänligt sätt, sedan säger läraren till lite hårdare och sedan tredje gången ringer de hem. Eleverna berättar också att det finns en konsekvenstrappa. När man får en tillsägelse beror det på vad man gjort och inte om man är flicka eller pojke, säger eleverna. Dock upplever någon att det är flest pojkar som får tillsägelser, medan några tycker att det är olika. I intervju säger lärare att de uppfattar sin egen påverkan som så liten, i relation till vad som händer under elevernas övriga tid. De säger vidare att det är ett mycket långsiktigt arbete, som pågår hela tiden genom likabehandlingsarbetet. Rektorn uppger i intervju att hen tänker att lärarna ibland förväntar sig att pojkarna ska höras mera och hen tycker sig höra de förväntningarna. Dock är det är inget hen har diskuterat med lärarna systematiskt. Hen säger att de däremot har diskuterat om pojkarnas högre kunskapsresultat är ett tecken på att de får mer hjälp. Det framgår vidare av intervju med rektorn att hen inte har en bild av hur lärare förmedlar jämställdhet i undervisningssituationerna, då hen inte tittat på det specifikt. Hen uppger att alla elever ska behandlas lika och görs inte det så talar rektorn med läraren. Representanter från elevhälsan uppger i intervjun att jämställdhetsarbetet på skolan bland annat handlar om klassrumssituationen, att man tänker på hur det ser ut i klassrummet, hur eleverna sitter, vilka som tar plats, att flickor ska komma till tals lika mycket som pojkar och att de ofta hörs mer än flickor.

Granskningen visar att lärarna arbetar för att flickor och pojkar ska ges ett lika stort utrymme och inflytande i undervisningen. Av intervju med lärarna framgår dock att de i arbetslaget har sett tendenser att de pojkar som generellt syns och hörs ofta och tycks få mer resurstid, medan de tysta flickorna inte får det som de behöver. I elevintervjun framkommer att pojkar och flickor bestämmer lika mycket på lektionerna. Eleverna berättar vidare att läraren fördelar ordet i klassrummet via handuppräckning eller att hen drar stickor. Eleverna säger att de ungefär får ordet i lika hög omfattning, oavsett könstillhörighet. Det bekräftas också av Skolinspektionens klassrumsobservationer, då flickor och pojkar i ungefär lika stor utsträckning räcker upp handen och får ordet. Rektorn uppger att den biträdande rektorn gör lektionsbesök och då tittar hen exempelvis på bemötande och om särbehandling sker. Generellt ser hen att lärarna bemöter elever som jämlika människor och kan vid behov uppmana dem att tänka på hur de grupperar elever. Hen ser också att det finns tysta elever och hur lärarna gör för att uppmuntra dem. Rektorn säger vidare att det finns en fara i att tala om dem som exempelvis tysta flickor för det finns även tysta pojkar, därför talar rektorn hellre om

tysta elever. Lärare uppger i intervjun att målet är att flickors och pojkars utrymme och inflytande är jämt fördelat och det framgår också att de uppfattar att de agerar så i klassrummet. Dock, säger de, är det inget som de har undersökt och kanske borde de auskultera hos varandra för att få syn på det, då pojkar tenderar att få mer uppmärksamhet.

Granskningen visar att lärare arbetar för att främja interaktion mellan elever oberoende av könstillhörighet. Av intervju med elever och lärare framgår att det är läraren som bestämmer hur placeringen i klassrummen ser ut, genom att exempelvis lotta fram placeringar. Så är fallet också vid grupparbeten. Eleverna får i enstaka fall själva välja placering. Det framgår vidare att lärarna exempelvis diskuterar gruppindelningar och klassrumsplacering. Lärare säger att en starkare elev i ett ämne kan hjälpa en svagare elev och samtidigt själv bli stimulerad. De säger också att de i undervisningssituationer kan skapa utrymme för tysta flickor. Eleverna uppger att de för det mesta sitter blandat, flickor och pojkar. Vid Skolinspektionens klassrumsobservationer sitter eleverna i huvudsak blandat pojkar och flickor. Lärare säger att de arbetar för att det ska ske ett socialt samarbete i klassrummet som alla elever ska vinna på. De försöker hitta en balans i klassrumsplaceringen så att vissa flickor inte ska behöva sitta med "jobbiga" pojkar för mycket, säger lärare. Rektorn uppger i intervjun att lärarna inte låter eleverna själva välja vem de vill jobba med och hen utgår från att eleverna inte är könsuppdelade. När det gäller idrotten, säger rektorn att hen tror och hoppas att den är könsblandad.

Granskningen visar vidare att lärare låter eleverna samtala och reflektera kring jämställdhet i undervisningen. I intervju med eleverna framkommer att alla har hört talas om begreppet jämställdhet. I intervjuer med elever och lärare ges flera exempel på vad de har tagit upp, bland annat att alla ska få ha på sig vad de vill, om hur det ser ut i klädaffärer och i leksaksaffärer samt om ekonomiska villkor och olika familjekonstellationer. De har också pratat om homosexualitet och om transpersoner. I intervju med rektorn framkommer att lärarna arbetar med att låta eleverna diskutera jämställdhetsfrågor genom de läromedel som de använder, där jämställdhetsfrågor finns med som integrerad del. Rektorn uppger att hen inte tror att lärarna generellt är bekväma med att genomföra planerade inslag om jämställdhet och att de behöver mer kompetens, då det inte är ett helt enkelt uppdrag. Hen säger att det är viktigt att det blir naturligt och att det inte bara förekommer på exempelvis temadagar.

Granskningen visar att lärare ger utrymme för kontroversiella åsikter om jämställdhet, men tar tydligt ställning för värdegrunden när jämställdhet som värde utmanas eller ifrågasätts. I intervju med eleverna framkommer att läraren säger till om någon elev skulle säga något som inte är acceptabelt. Eleverna uppger att det nog blir samtal och hemringning. Lärare säger i intervjun att de diskuterar frågor som kommer upp, om exempelvis homosexualitet eller om det är okej att säga böger. Rektorn säger att när det är någonting som kommer upp i en klass, har de till exempel bjudit in kurator och hanterat det på olika sätt för att förändra beteendet i gruppen. Rektorn går också in i klasser vid behov och diskuterar, alternativt tar de in någon person som är bra på att hantera frågan.

Granskningen visar att lärare reagerar och ingriper när språkbruk och beteenden som strider mot värdegrunden sker i undervisningen. Elever berättar att det förekommer en del skojbråk på lektionerna och då säger läraren alltid till inför hela klassen. Några elever säger dock att läraren inte reagerar lika mycket när flickor bråkar för att de kan reda ut det själva, men när pojkar bråkar bryter läraren in direkt och avbryter. Samtliga elever säger att det är sällan som elever säger taskiga saker till varandra på lektionerna. De

nämner att det finns någon pojke som kan skämta och säga "hej bitch", men läraren säger till och pratar med honom. Vidare framkommer att de flesta flickor inte brukar vara så engagerade på idrotten och då kan pojkar säga saker, men att läraren säger till dem. Av intervju med representanter från elevhälsan framgår att de går fram och stoppar om det händer något, men att kan ske på olika sätt beroende på vilken relation de har med eleven. De säger vidare att många på skolan har en basutbildning om lågaffektivt bemötande, men att det finns nyanställd personal som kanske inte har det. De säger att de som elevhälsa ska föregå med gott exempel och fungera handledande. I lärarintervjun framkommer att lärarna uppfattar att det är en fördel att de har lärardubbling på de flesta lektioner eftersom det underlättar att lämna klassrummet för att reda ut konflikter. Ibland väljer de att ta upp det som hänt i helklass och framförallt med de yngre eleverna behöver de ibland släppa undervisningen för att arbeta med det sociala samspelet, säger lärare. Rektorn uppger att lärarna agerar mot kränkningar på lektionerna, men att det kan finnas skillnader i hur det görs. Rektorn säger vidare att det är viktigt att lektionens tid inte helt läggs på konfliktlösning.

Synliggörande och granskning av normer kring kön

Granskningen visar att det på förekommen anledning sker diskussioner om och kritisk granskning av könsnormer i relation till verksamheten, men att dessa inte är regelbundet förekommande eller systematiska. Det framgår av intervjuer med rektorn, lärare, representanter från elevhälsan och övrig personal att det förekommer diskussioner kring normer, värdegrund och förhållningssätt avseende kön. Dessa diskussioner sker dock inte regelbundet eller under strukturerade former, utan de förekommer spontant i arbetslagsmöten och jämställdhet finns inte med som stående punkt på några möten. En representant från elevhälsan uppger i intervjun att det är bra att några deltar i den normkritiska högskolekursen, då de har olika perspektiv. Det framgår vidare av intervjun med elevhälsans representanter att det vore bra för elevhälsan att ha en stående punkt om jämställdhet på sina möten. Lärarna ger exempel på att de diskuterade normer kring kön under uppstartsdagarna, då de satte samman klasserna. Lärarna säger vidare att de försöker visa upp atypiska könsroller med exempelvis kvinnliga lärare som spelar basket med eleverna. Det framkommer i intervju med övrig personal att det i samband med att ett par av dem deltog i en utbildning om våldsprevention förekom diskussioner om att inte kategorisera elever utifrån kön utan försöka se individen bortom könsstereotypa föreställningar. Vidare uppger övrig personal att de ibland pratar om normer kring kön och att de försöker bemöta eleverna som individer och inte utifrån kön.

Granskningen visar vidare att lärarna och övrig personal diskuterar könsnormer i relation till flickors och pojkars trygghet via sådant som kommer upp genom bland annat enkäter, vilket framgår av intervjuer med lärarna. Elevhälsans representanter uppger att de någon gång har kopplat trygghetsfrågor till elevernas kön då de har diskuterat den grova jargongen som finns på skolan. De har då pratat om hur jargongen kan påverka flickor och pojkar, att den kan vara skrämmande för många och att de känner sig otrygga av den. Elevhälsan uppger att det på skolan finns flickor som hävdar sig och pojkar som är känsliga för förolämpningar. Dessa elever finns bredvid varandra och ibland krockar de och det som är tydligast är när pojkarna inte uppfyller manlighetsnormen. En representant från elevhälsan säger vidare att de på skolan skulle behöva utveckla samtalet med eleverna, de skulle kunna utbilda dem om vad de tar med sig hemifrån samt att skolan också skulle kunna utveckla dialogen genom att använda sig av de elever som är mer utbildade i dessa frågor hemifrån. Det framkommer i intervjun med

elevhälsans representanter att det handlar om att bemöta eleverna och hjälpa dem att förstå varför de säger som de gör. De uppger vidare att de behöver tydliggöra för eleverna att de arbetar med jämställdhet så att de förstår det. En representant för elevhälsan säger att hen medvetet har valt ut normkritiska böcker till eleverna, eftersom hen vet att flera av eleverna förmodligen bara kommer att läsa några få böcker i sina liv och att det kommer att ske i skolan.

Sammanfattningsvis rekommenderar Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

- Skolpersonalen behöver regelbundet synliggöra och kritiskt granska normer kring kön i den egna verksamheten, i syfte att skapa en jämställd och trygg skolmiljö. Detta kan till exempel innebära att personalen diskuterar och reflekterar över sina egna föreställningar om kön i relation till skolans värdegrund, att personalen diskuterar hur normer och förväntningar gällande kön kommer till uttryck i bemötande av elever och elevers bemötande av varandra, och att personalen diskuterar hur normer och förväntningar kring kön påverkar elevernas trygghet på skolan. I detta ingår också att rektorn ger förutsättningar för sådana diskussioner.

På Skolinspektionens vägnar

Cecilia Kjellman
Beslutsfattare

Iréne Arvidsson

Föredragande

I ärendets handläggning har även utredarna Fredrik Holmqvist, Anna Sundman Marknäs och Anna Johansson

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/tematisk-kvalitetsgranskning-av-grundskolors-arbete-med-jamstallldhet/>

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Bäckahagens skola ligger i Bandhagen och Stockholms kommun är huvudman för skolan. Skolan omfattar skolår F–9, grundsärskola, fritidshem och fritidsklubb. Det går cirka 700 elever på skolan, varav cirka 150 elever går i årskurs 4 till 6. Rektorn har arbetat på skolan i åtta år. Granskningen av Bäckahagens skola omfattar årskurserna 4 till 6.

Bilaga 2: Rättslig reglering med mera

1 kap. 4 § skollagen

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I förarbetena till skollagen förtydligas att skolan ska ge varje flicka och pojke lika möjlighet att utveckla sin fulla potential som människa (Prop. 2009/10:165, Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, s. 221). Vidare framhålls att det, för att förmedla och förankra de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar, måste finnas kunskap hos såväl lärare och annan personal som hos elever om vad dessa värderingar och rättigheter innebär och hur de kan förverkligas (Prop. 2009/10:165, Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, s. 221 och s. 634).

1 kap. 5 § skollagen

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och motverka all form av kränkande behandling.¹

2 kap. 8 § skollagen

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

2 kap. 25 § skollagen

För eleverna i bland annat förskoleklassen och grundskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

I förarbetena till skollagen förtydligas att de mer generellt inriktade uppgifterna där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som exempelvis arbetet mot kränkande behandling samt undervisningen om jämställdhet och sex och samlevnad. Elevhälsan har också ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor (Prop. (2009/10:165), Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, s. 276).

4 kap. 3 § skollagen

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

¹ Se även 6 kap. 6-10 §§ skollagen.

4 kap. 4 § skollagen

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på skolenhetsnivå. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet vid enheten genomförs.

4 kap. 5 § skollagen

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

5 kap. 3 § skollagen

Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

I förarbetena till skollagen framhålls att det förebyggande arbetet är centralt vid skapandet av en trygg skolmiljö för alla elever samt att det kräver ett aktivt värdegrundsarbete där de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna kommer till uttryck i praktisk handling (Prop. 2009/10:165, Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet, s. 320).

Läroplanen för grundskolan (SKOLFS 2010:37),² 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, En likvärdig utbildning

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är de värden som skolan ska gestalta och förmedla.

Skolan ska aktivt och medvetet främja elevers lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

Läroplanen för grundskolan (SKOLFS 2010:37) , 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Skolans uppdrag

Skolan ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för alla människor, oberoende av könstillhörighet. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

² Skolans jämställdhetsuppdrag har förtydligats genom revideringar i läroplanen som trädde i kraft den 1 juli 2018 (SKOLFS 2018:8).

Läroplanen för grundskolan (SKOLFS 2010:37), 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar

Skolans mål är att varje elev

- kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter,
- respekterar andra människors egenvärde,
- tar avstånd från att människor utsätts för diskriminering, förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor,

Alla som arbetar i skolan ska bland annat

- i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor,
- i sin verksamhet bidra till att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet,
- aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper,

Läraren ska bland annat

- klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet,
- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter, samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor,
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet,
- öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem,
- uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling,
- tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen,
- samarbeta med hemmen i elevernas fostran och därvid klargöra skolans normer och regler som en grund för arbetet och för samarbete,

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att

- utbildningen och undervisningen organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet,
- i undervisningen i olika ämnen integrera ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis, jämställdhet och sex och samlevnad,
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen,
- skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen

Skolverkets allmänna råd om Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet (s. 11-12, 27), (SKOLFS 2012:98.)

I kommentar till Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framhålls att syftet med kvalitetsarbetet är att de nationella målen för utbildningen ska uppfyllas. Det finns dock inget som hindrar att man inom kvalitetsarbetet även formulerar och följer upp egna mål (de får dock inte strida mot de nationella målen). Ytterst handlar det om att alla barn och elever ska erbjudas en likvärdig utbildning av hög kvalitet oberoende av bland annat kön. Vidare framhålls att kontinuerlig uppföljning innebär att fortlöpande samla in saklig information - vilken kan vara både kvantitativ och kvalitativ - om verksamhetens förutsättningar, genomförande och resultat.

Bilaga 3: Mall för huvudmannens redovisning till Skolinspektionen

Utvecklingsområde 1:

Rektor behöver utveckla ett långsiktigt jämställdhetsarbete som utgår från identifierade behov. Det kan exempelvis utgå från de identifierade utvecklingsområden som skrivs fram i skolans plan mot kränkande behandling och diskriminering. Arbetet behöver omfatta hela skolans organisation samt integreras och synliggöras i de ordinarie arbetsprocesserna kring trygghet och värdegrund. I detta ingår att fortlöpande kartlägga och följa upp jämställdhetsområden med koppling till en trygg skolmiljö och utifrån jämställdhetsaspekter kopplade till värdegrundsfrågor och trygghet i bred bemärkelse. Det kan exempelvis vara personalens bemötande, hur jämställdhet förmedlas och gestaltas i undervisningen och elevers upplevelse av utsatthet vad gäller könsrelaterade kränkningar. Därefter behöver rektorn göra en analys av det som framkommer i kartläggningen och uppföljningen besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2:

Skolpersonalen behöver regelbundet synliggöra och kritiskt granska normer kring kön i den egna verksamheten, i syfte att skapa en jämställd och trygg skolmiljö. Detta kan till exempel innebära att personalen diskuterar och reflekterar över sina egna föreställningar om kön i relation till skolans värdegrund, att personalen diskuterar hur normer och förväntningar gällande kön kommer till uttryck i bemötande av elever och elevers bemötande av varandra, och att personalen diskuterar hur normer och förväntningar kring kön påverkar elevernas trygghet på skolan. I detta ingår också att rektor ger förutsättningar för sådana diskussioner

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: